

Verksamhetsberättelse 2010 Centrum för praktisk kunskap

Förstärkningen av Centrum för praktisk kunskap som forsknings- och undervisningsmiljö har under året gått vidare genom tillsättning av ytterligare ett lektorat i praktisk kunskap (det finns nu två). Miljön rymmer nu en professor med Östersjöstiftelsemedel, en docent, en lektor (alla tre tillsvidare på heltid), två doktorander, tre heltidsanställda lärare på vikariat (tjänstgöring främst inom lärarutbildningen), en gästprofessor och en projektforskare (projektet Kroppen som gåva, resurs och vara). Ytterligare ett lektorat är under tillsättning och vi räknar med att kunna anställa minst en, kanske fler, lektorer i praktisk kunskap under 2011. Centrums vetenskapliga råd nybesattes 2010, ledamöter är nu professorerna Merete Mazzarella Helsingfors, Sonja Olin Lauritzen Stockholm, Ingela Josefson Bodö, Bernt Gustavsson Örebro, och Karin Johannisson Uppsala. Ledamöternas kompetensområden spänner över filosofi, idéhistoria, pedagogik och litteraturvetenskap, vilket väl speglar Centrums intresseområden.

Under 2010 har Magisterprogrammet vid Centrum för praktisk kunskap genomgått extern kvalitetsgranskning på initiativ av Södertörns högskolas nämnd. Detta gick bra. I det mycket positiva yttrandet från granskarna framhålls bland annat att "vi är imponerade av den seminarie- och konferensaktivitet som centret har bedrivit och bedriver under ledning av Fredrik Svenaeus. Vi har också noterat att studenternas evaluering av magisterprogrammet är så positiv att det nästan är överväldigande. Lärargruppen framträder som både entusiastisk och hårt arbetande." Förberedelser och hantering av granskningen har tagit mycket tid i anspråk, men den har också lett till nyttiga och relevanta diskussioner kring den praktiska kunskapens teori och den form av essäskrivande som vi arbetar med som undervisningsform på vårt eget magisterprogram, samt på Södertörns högskolas lärarutbildning, där nu flertalet av Centrums medarbetare är verksamma i olika utsträckning.

Under 2010 har satsningen på internationella symposier och konferenser fortsatt, det största och mest arbetskrävande arrangemanget var konferensen "Bodily Phenomenology" som samlade 60 deltagare från hela världen den 19-21 maj på Södertörns högskola. Projektet "Kroppen som gåva, resurs och vara: organtransplantationer i Östersjöområdet" har fortgått enligt planerna med många typer av aktiviteter, projektet kommer att avslutas under 2011. I skriftserien "Södertörn Studies in Practical Knowledge" pågår nu arbetet med ytterligare fyra volymer, förutom de tre som publicerades 2009, nämligen i ämnena interaktion häst-människa i praktiska yrken, äldreomsorg och praktisk kunskap, den praktiska kunskapens klassiker, samt synen på kroppen i vården. Den förstnämnda utkommer i december 2010, de övriga under 2011 och 2012.

I verksamhetsberättelsen från 2009 pekades två forskningsområden ut som särskilt viktiga och värda att stärkas och utvecklas på Centrum: praxisnära forskning kring pedagogiska och utbildningsvetenskapliga frågor, samt medicinens humaniora som ett sätt att utforska kunskapsteoretiska och etiska frågor inom medicin och vård. Förberedande insatser för nya större forskningsansökningar har här inletts genom deltagande i internationella konferenser och inventeringar av forskning, forskare och möjliga studieupplägg. Två större ansökningar i dessa ämnen planeras att lämnas in under våren 2011 till Östersjöstiftelsen. I bägge fallen vill vi bygga nätverk av framstående forskare runt Östersjön och på så sätt undersöka och jämföra lokala praktiker. Vi vill också med hjälp av ansökningarna rekrytera medel för att kunna anställa doktorander inom temat Kritisk kulturteori där Södertörns högskola nyligen givits examensrättigheter.

En viktig del av Centrums verksamhet är att våra lärare och forskare möter yrkespraktiker på deras egen hemmaplan och att vi samarbetar med närsamhället. Det ger upphov till andra typer av möten som ofta blir mer på praktikens villkor jämfört med utbildningssammanhanget på högskolan. Exempel är på detta under 2010 är forskningscirklar i praktisk kunskap för yrkesgrupper som lärare och rektorer som letts av Centrums medarbetare. En annan viktig del av denna verksamhet är våra symposier kring aktuella teman i yrkeslivet riktade till praktiker och allmänhet, och de artiklar i dagspress och inslag i media som Centrums medarbetare bidrar med (se nedan). Vi tror att Centrum för praktisk kunskaps aktiviteter här spelar en viktig roll i att profilera och synliggöra Södertörns högskola också utanför den relativt begränsade forskarvärlden.

I verksamhetsplanen för 2010 som medföljde verksamhetsberättelsen för 2009 framhävdes följande punkter som viktiga mål för Centrum för praktisk kunskap under 2010:

Att arbeta med etablerandet av alumnverksamhet på magisterprogrammet i praktisk kunskap

Att stärka utvärderingen av våra utbildningar genom att systematiskt undersöka på vilket sätt studenter har kunnat tillgodogöra sig studier i praktisk kunskap i sin yrkesverksamhet

Att etablera ny forskning i den praktiska kunskapens teori, särskilt med inriktning mot utbildningsvetenskap och lärarutbildning, genom nya forskningsansökningar

Att anordna ett antal forskningssymposier, särskilt med inriktning mot praktisk kunskap och konstnärlig verksamhet

Att gå vidare med teoriutvecklande seminarier för ledningsgruppen

Att gå vidare i internationaliseringssträvandena, särskilt vad gäller utbyten som gästforskare och medverkan i konferenser

Att ytterligare stärka publicering, dels internt genom arbete med skriftserien Studies in Practical Knowledge, och dels externt genom publikationer i tidskrifter från Centrums medarbetare

Att stärka lektorer i den praktiska kunskapens teori i ambitionen att gå in med docentansökningar

De flesta av målen har uppnåtts. Alumnförening har exempelvis bildats och genom den externa granskningen har inte bara magisterprogrammet som sådant, utan också frågan om relationen mellan utbildning och yrkesverksamhet, dryftats. En mer ingående undersökning av detta tema, byggd bland annat på intervjuer med före detta studenter, planeras under kommande år. Inga nya forskningsprojekt har tillkommit, men den ansökan som lämnades in till VR om "Being and becoming a subject in education: A phenomenological approach" kommer att i förnyad och utvecklad form åter lämnas in 2011, denna gång till Östersjöstiftelsen (planeringsbidrag för detta har erhållits). Förstärkningen av Centrums forskning i ett internationellt perspektiv har gått vidare genom publiceringar och många föredrag och konferenspapers (se nedan), samt antagandet av två av våra magistrar i praktisk kunskap till forskarutbildning vid Sentrum for praktisk kunnskap vid Högskolan i Bodö, Norge (flera magistrar från Södertörn har också gått vidare till den fyra åriga masterutbildningen i praktisk kunskap i Bodö).

Nedan följer en redovisning av forskningsseminarier, konferenspresentationer och publikationer från Centrums medarbetare under 2010:

Under 2010 har följande forskningssymposier och konferenser anordnats av Centrum för praktisk kunskap (förutom dessa har också ett högre seminarium ägt rum tre gånger per termin):

18 maj: "Filosofi med fångar", huvudtalare: Drew Leder, Baltimore

19-21 maj: "Bodily Phenomenology", huvudtalare: Natalie Depraz, Paris, Sara Heinämaa, Helsingfors, Gunn Engelsrud, Oslo, Drew Leder, Baltimore, Fredrik Svenaeus, Södertörn

6 december: "Phenomenology of Teaching and Learning", huvudtalare: Eva Schwarz, Södertörn, Jonna Bornemark, Södertörn, Beatrice Lindqvist, Södertörn, Lisa Käll, Uppsala, Marion Pollmanns, Frankfurt, Tatiana Schyttsova, Vilnius, Lotte Alsterdal, Södertörn

Under 2010 har följande inbjudna föredrag och konferenspresentationer hållits av Centrums medarbetare:

Lotte Alsterdal och Eva Schwarz: "Being and becoming a subject in education. A phenomenological approach", 1 december på konferensen Praktisk kunskap -dannelse och utdanning, Högskolan i Bodö

Jonna Bornemark:

"Beyond naming and non-naming", 22-24 april, Nordic Society for Phenomenology, Södertörns högskola

"Bruno's concept of infinity", 7 maj, Symposium on Infinity, Södertörns högskola

Filosofiska rummet P1 SVR, tre program under året om häst-människa interaktion, vårt behov av mirakel, och om ateism och religionskritik

Ulla Ekström von Essen:

"New Democracy and Sweden Democrats. Politicizing xenophobia in Sweden", 16 februari, Friedrich Ebert Stiftung, Stockholm, Internationell konferens om främlingsfientlighet i Europa

"Vad är "svenskhet"? Om nationalism och nationell självbild", 22 april, Sveriges kommuner och Landsting, Stockholm, Konferens om medborgardialog

"Utmanarna. Om politisering av främlingsfientlighet", 9 november, ABF, Stockholm i föredragsserienserien "Intolerans och främlingsfientlighet"

Filosofiska rummet P1 SVR, två program under året om häst-människa interaktion och praktisk kunskap i polisyrket

Christian Nilsson:

“Psykoanalysen och den praktiska kunskapen.” Föredrag vid symposiet “Psykoanalys i praktiken”, *Psykoteraimässan*, 7 maj

”Vad är det som lärs ut på skrivarskolorna? Till frågan om metoden och litteraturens potentialitet.” Inledningsföredrag utifrån ett temanummer av tidskriften *Kritiker*. Kafé Klaver, 25 maj

“Varufetischism och praxis: Om kapitalismen som religion hos Marx, Benjamin, Debord och Agamben.” Föreläsning på Högskolan för fotografi, Göteborgs universitet, 10 november

Eva Schwarz:

16/12/2010 “Bildning som reflektion och praktisk kunskap”, Norges idrettshøgskole, Oslo, Norge

28/10/2010 “Ideal och Identitet”, Workshop “Tänka tillsammans. Det (O)mänskliga”, *Forum för levande historia*, Stockholm

17/9/2010 “Narratives of teaching and learning”, konferens, “Narratives of Health and Illness”, September 16-17, 2010, Uppsala Universitet

1/7/2010 „Bildung und Kompetenz“, Universität Graz, Österrike

19/5/2010 “The perspective of phenomenology and the phenomenology of perspectives”, konferens: “Bodily Phenomenology”, Centrum för praktisk kunskap, Södertörns högskola

12/1/2010 “Sedimentierung und Habitualisierung. Zur Phänomenologie der Person”, Symposium: Geburt der Phänomenologie. Edmund Husserl zu Ehren, Kulturforum Prag, Czech Republic

Fredrik Svenaeus:

Tre föreläsningar under gästforskarvistelse vid Centre for Medical Ethics, Oslo universitet: “Illness as unhomelike being-in-the-world: Heidegger and the phenomenology of medicine”, “Do antidepressants enhance the self? Attunement, embodiment and culture”, “What is an organ? Towards a phenomenology of organ transplantation”, januari 2010.

“What is an organ? Towards a phenomenology of organ transplantation”, vid the eight annual meeting of the Nordic Society for Phenomenology, Södertörn, april 2010.

“Illness as unhomelike being-in-the-world: Heidegger and the phenomenology of medicine”, plenarföreläsning vid konferensen “Phenomenology and the vulnerable body: The experience of illness”, Hull, maj 2010.

“What is an organ? Towards a phenomenology of organ transplantation”, plenarföreläsning vid konferensen “Bodily Phenomenology, Södertörn, maj 2010.

“Man or machine? Towards a phenomenology of organ transplantation”, vid konferensen “Human Nature and Health Care”, Zagreb, augusti 2010.

“What is phenomenology of medicine? Embodiment, illness and being-in-the-world”, plenarföreläsning vid konferensen “Concepts of Health and Illness”, University of the West of England, Bristol, september 2010.

“Evidensbaseringsrörelsen och kunskapsbegreppet i psykiatri”, inbjuden föreläsning för Nationella forskarskolan i psykiatri, Karolinska institutet, september 2010.

”Evidensbaserad medicin och det goda omdömet”, inbjuden föreläsning Huddinge barnklinik, Karolinska sjukhuset Huddinge, oktober 2010.

“Illness and Embodiment”, inbjuden föreläsning vid University of Ghent, lecture series on Health and Culture, oktober 2010.

“The body as gift, resource or commodity: Heidegger and the ethics of organtransplantation”, inbjuden föreläsning Åbo akademi, filosofiska institutionen, november 2010.

Under 2010 har följande arbeten publicerats av forskare vid Centrum för praktisk kunskap:

Böcker:

Jonna Bornemark: *Kunskapens gräns, gränsens vetande – en fenomenologisk undersökning av transcendens och kroppslighet*, avhandling, Södertörn Philosophical Studies, nr 6, Huddinge: Södertörns högskola, 2010

Ekström von Essen, U & Bornemark, J. (red.) 2010. Kentauren – om interaktion mellan människa och häst, *Studies in Practical Knowledge* 4, Södertörns högskola

Vetenskapliga artiklar, rapporter och antologibidrag:

Lotte Alsterdal och Wallenberg, Jan, *Individuell lön i praktiken. En studie i verksamhet och lönesättning i kommunal sektor*, Växjö. Linneuniversitetet, Arbetsliv i omvandling nr 02/2010

Lotte Alsterdal red, *Dilemma i omsorgsarbete - att stödja personer med funktionsnedsättningar i deras boende*, FoU Södertörns skriftserie nr 84/10, 2010

Lotte Alsterdal, Engwall, Kristina och Gustavsson, Hjärdis, *Arbetsätt och metoder inom LSS-verksamheten*, Fou-Södertörn, 2010

Jonna Bornemark: “Ambiguities of the human body in phenomenology and Christian mysticism” i *The Body Unbound: Philosophical Perspectives on Religion, Embodiment, and Politics*, red. Ola Sigurdson, Marius Timmann Mjaaland och Sigridur Torgeirsdottir, Cambridge: CSP, 2010.

Susanne Lundin: “Organ Economy: Organ Trafficking in Moldova and Israel”, *Public Understanding of Science Journal*, vol 1. 2010.

Nilsson, Christian, “A Phenomenological Approach to Practical Knowledge in Psychotherapy”, in *Santalka. Coactivity*, nr 3 (2010), Vilnius Gediminas Technical University

Schwarz, Eva, „Bildung und die Perspektive der Person. Ein phänomenologischer Ansatz“, In: Kraus, Anja (ed.): *Körperlichkeit in der Schule*, Athena: Oberhausen 2010

Schwarz, Eva, "Die Welt mit anderen teilen" – Über den Zusammenhang von Urteilskraft und Erziehung bei Hannah Arendt. In: *Mesotes* 4/2010

Schwarz, Eva, „Sedimentierung und Habitualisierung. Zur Phänomenologie der Person“: In: *Filosofický časopis*, Supplementum 2/2010, 1-19

Schwarz, Eva, "Christian Lotz. From Affectivity to Subjectivity" In: *Husserl Studies* 26, 157-165.

Schwarz, Eva, "Selfhood and Self-Esteem. A phenomenological critique of an educational and psychological concept." I: *Santalka Filosophia* 3/2010, 53-63.

Schwarz, Eva, "Aneignung der Welt". In: Flatscher M., Laner I., Huth M. (Hg.), *Neue Stimmen der deutschsprachigen Phänomenologie*. Zeta books

Fredrik Svenaeus; "The Body as Gift, Resource, or Commodity: Heidegger and the Ethics of Organ Transplantation", i *Journal of Bioethical Inquiry*, vol. 7, nr. 2, 2010.

Fredrik Svenaeus, "What is an Organ? Heidegger and the Phenomenology of Organ Transplantation", i *Theoretical Medicine and Bioethics*, vol. 31, nr. 3, 2010.

Essäer

Lotte Alsterdal: "Berättelsen som grund för reflektion" i tidningen Äldreomsorg,ur Dilemman i vardagsarbete, nr 2/2010 (ett temanummer med flera texter av Centrums studenter om essäskrivande som grund för reflektion över yrkeserfarenhet i äldreomsorgen)

Jonna Bornemark: "Glädjen över att vara två – reflektioner från barnkammaren", *Divan*, nr 3-4, 2010

Jonna Bornemark: "Den enskilde och de båda", *Lacuna*, nr 2, 2010

Markus Idvall: "När kunden är kung. Effekter av en transnationell ekonomi", *Kulturhistorisk Tidskrift*, nr. 2, 2010.

Schwarz, Eva, "Hellre Pengar", In: *Lacuna* 1/2010 [<http://www.lacuna.name/doc001/>]

Fredrik Svenaeus, "Mätmetoden som kom in i psykoterapin", Svenska Dagbladet under strecket, 16 mars 2010.

Fredrik Svenaeus, "Formler kan inte ersätta det goda omdömet", Svenska Dagbladet under strecket, 9 juni 2010.

Fredrik Svenaeus, "Manualen som tog sorgen ifrån oss", Svenska Dagbladet under strecket, 27 augusti 2010.

Fredrik Svenaeus, "Inläring – en väg till andras känslor", Svenska Dagbladet under strecket, 23 september 2010.

Fredrik Svenaeus, "Evidensbaseringsrörelsen och det goda omdömet – en kritisk betraktelse", i *Ikaros*, nr. 2, 2010.

Handlingsplan 2011**Följande punkter är viktiga verksamhetsmål för Centrum för praktisk kunskap under 2011:**

Att etablera nya forskningsprojekt, särskilt med inriktning mot medicinens humaniora och utbildningsvetenskap, genom nya forskningsansökningar

Att anordna forskningssymposier, blanda annat med ovanstående teman

Att gå vidare i samarbetet med konstnärliga högskolor vad gäller den praktiska kunskapens teori

Att få fler tillsvidareanställda lärare och forskare på Centrum, samt arbeta för att lektorerna skall meritera sig och söka docentur

Att rekrytera fler doktorander till Centrum inom området Kritisk kulturteori (se punkt om forskningsansökningar ovan)

Att gå vidare med teoriutvecklande seminarier för ledningsgruppen kring arbetsbegreppet

Att gå vidare i internationaliseringssträvandena, särskilt vad gäller utbyten som gästforskare och medverkan i konferenser, samt i stärkandet av banden mellan Högskolan i Bodö och Södertörns högskola

Att ytterligare stärka publicering, dels internt genom arbete med skriftserien Studies in Practical Knowledge, och dels externt genom publikationer i vetenskapliga tidskrifter från Centrums medarbetare

Att ta fram och sprida nytt informationsmaterial, bland annat i syfte att få fler sökande till magisterprogrammet i praktisk kunskap

Att utveckla formerna för pedagogik och examensarbeten på lärarutbildningen i de sammanhang där Centrums lärare är verksamma